

De verNieuwde Regeling 2022

Rechtsverhouding opdrachtgever – architect, ingenieur en adviseur

Inhoud

Hoofdstuk 0.	Inleiding.....	5
Hoofdstuk 1.	Algemeen.....	7
Artikel 1.	Begripsbepalingen.....	7
Artikel 2.	Toepasselijkheid	8
Artikel 3.	Totstandkoming van de Opdracht.....	8
Hoofdstuk 2.	Bijzondere bepalingen omtrent de Opdracht.....	9
Artikel 4.	Werkzaamheden door anderen	9
Artikel 5.	Aanstellen van Derden-adviseur	9
Artikel 6.	Adviseur als gemachtigde van Opdrachtgever.....	9
Artikel 7.	Esthetische waarde	9
Hoofdstuk 3.	Aanpassingen en wijzigingen.....	10
Artikel 8.	Aanpassingen van de Opdracht	10
Artikel 9.	Onvoorziene omstandigheden.....	10
Hoofdstuk 4.	Algemene verplichtingen van Partijen	11
Artikel 10.	Algemene verplichtingen van Opdrachtgever	11
Artikel 11.	Algemeen verplichtingen van Adviseur.....	11
Hoofdstuk 5.	Aansprakelijkheid van Adviseur.....	14
Artikel 12.	Aansprakelijkheid van Adviseur voor Toerekenbare tekortkomingen	14
Artikel 13.	Schadevergoeding.....	14
Artikel 14.	Omvang van de schadevergoeding.....	14
Artikel 15.	Aansprakelijkheidsduur en vervaltermijnen	14
Artikel 16.	Overige bepalingen verband houdende met schadevergoeding.....	15
Hoofdstuk 6.	Vertraging, onderbreking en gevolgen daarvan	16
Artikel 17.	Vertraging en onderbreking van de Opdracht.....	16
Artikel 18.	Gevolgen van vertraging of onderbreking van de Opdracht	16
Hoofdstuk 7.	Beëindiging van de Opdracht	17
Artikel 19.	Wijze van beëindiging.....	17
Artikel 20.	Gegronde redenen voor beëindiging	17
Artikel 21.	Vertraging en onderbreking	17
Artikel 22.	Toerekenbare tekortkoming.....	17
Artikel 23.	Overmacht.....	17
Artikel 24.	Onvermogen	17
Artikel 25.	Wijziging rechts- of samenwerkingsvorm.....	18
Artikel 26.	Overlijden	18
Artikel 27.	Arbeidsongeschikt raken van een bepaalde persoon.....	18
Artikel 28.	Verstoorde verhoudingen.....	18
Artikel 29.	Algemene verplichtingen van Partijen na beëindiging van de Opdracht	18
Hoofdstuk 8.	Gevolgen van de beëindiging van de Opdracht	19
Artikel 30.	Betalingsverplichting na beëindiging op een grond gelegen bij Opdrachtgever	19
Artikel 31.	Betalingsverplichting na beëindiging op een grond gelegen bij Adviseur	19
Artikel 32.	Rechten op het Advies na beëindiging.....	19
Hoofdstuk 9.	Eigendom en gebruik van Documenten – Rechten Adviseur	20
Artikel 33.	Eigendom van Documenten	20
Artikel 34.	Rechten van Adviseur	20
Artikel 35.	De uitvoering van het Object	21
Artikel 36.	Recht van herhaling van het Advies.....	21
Artikel 37.	Wijziging van het Object na oplevering.....	21
Hoofdstuk 10.	Financiële bepalingen	22
Artikel 38.	Algemene bepalingen.....	22
Artikel 39.	Bepaling van Advieskosten.....	22
Artikel 40.	Berekening als een percentage van de Uitvoeringskosten	22
Artikel 41.	Berekening op basis van bestede tijd	22
Artikel 42.	Vaststelling van het bedrag	23

Artikel 43.	Advieskosten in geval van aanpassingen en wijzigingen.....	23
Artikel 44.	Betaling van de Advieskosten.....	23
Hoofdstuk I I.	Toepasselijk recht, geschillen en vaststelling.....	24
Artikel 45.	Toepasselijk recht.....	24
Artikel 46.	Geschillen.....	24
Artikel 47.	Vaststelling en depot.....	24
Bijlage I.	Specificatie van de Opdracht.....	25

Hoofdstuk 0. Inleiding

De voorliggende algemene voorwaarden, die de rechtsverhouding tussen opdrachtgever enerzijds en architect, ingenieur en adviseur (hierna adviseurs) anderzijds regelen, zijn voortgekomen uit een aanvankelijk initiatief van de Branchevereniging Nederlandse Architectenbureaus (BNA), Koninklijke NLI ingenieurs en de Nederlandse Vereniging voor Inkoopmanagement (Nevi) naar aanleiding van de Actieagenda Beter Aanbesteden (2018). Stichting Bureau Inkoop & Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob) en brancheorganisatie MKB INFRA hebben het initiatief vervolgens ondersteund. De Actieagenda benoemt concrete acties om de inkoop- en aanbestedingspraktijk te verbeteren. Een van die acties is het vaststellen van paritaire voorwaarden voor geïnteresseerde branches. Voor genoemde partijen beoogen met deze regeling te voorzien in evenwichtige, heldere algemene voorwaarden met een paritair karakter voor opdrachten aan adviseurs.

Voor deze regeling hebben de hierna te noemen auteurs De Nieuwe Regeling 2011, herziening 2013, als vertrekpunt gekozen. De DNR 2011 en haar voorlopers SR 1997 en RVOI 2001 gelden vanouds als de branchespecifieke standaardvoorwaarden in de sector. In de praktijk worden de voorwaarden echter regelmatig in aangepaste vorm gehanteerd, hetgeen leidt tot een veelvoud aan verschillende versies. Dit vraagt vervolgens weer grote inspanningen van zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers.

Een paritair tot stand gekomen vernieuwde versie van de DNR zou dan ook de volledige markt ten goede komen. Dit geldt voor zowel opdrachtgevers en gespecialiseerde adviesbedrijven (zijnde naast architecten en raadgevend ingenieurs ook bijvoorbeeld kostendeskundigen, bouw fysici, bouwmanagers, en constructeurs), als andere opdrachtnemers die adviesdiensten/ werkzaamheden als onderdeel van hun andere activiteiten verrichten (bijvoorbeeld [mee-] ontwerpende aannemers, installateurs of groenbedrijven).

De auteurs hebben bij de vernieuwing van de tekst van de DNR inspiratie geput uit de gangbare afwijkingen die verschillende gebruikers van de DNR – vaak aanbestedende diensten – hanteren, alsook de gangbare generieke model inkoopvoorwaarden en persoonlijke praktijkervaringen.

De auteurs hebben gestreefd naar een regeling die goed aansluit op de praktijk en recht doet aan de belangen van opdrachtgevers én adviseurs. Het vinden van de juiste balans tussen soms tegenstrijdige belangen maakt compromissen op basis van een gedegen belangenafweging onvermijdelijk. Bij de praktische uitwerking hebben de auteurs zich tevens laten inspireren door de Gids Proportionaliteit, die goede handvatten biedt om tot proportionele contractvoorwaarden te komen.

De voornaamste inhoudelijke wijzigingen in deze regeling ten opzichte van de tekst van de DNR 2011 zijn:

- Toespitsing van de voorwaarden op de professionele markt. Opdrachten voor consumenten zijn totaal anders dan opdrachten voor professionele opdrachtgevers; om dit spagaat te vermijden beperkt deze vernieuwde regeling zich tot die laatste categorie.
- Verduidelijking van de toepasselijkheid. De bepalingen in de DNR 2011 over de (totstandkoming van de) overeenkomst zijn vervangen, zodat deze regeling beter aansluit op de praktijk van (meervoudige) offerteaanvragen en aanbestedingen; daarbij is inspiratie geput uit het VNG Model Algemene Inkoopvoorwaarden.
- De algemene verplichtingen van de adviseur zijn aangescherpt en uitgebreid om de zekerheidswens van opdrachtgevers ten aanzien van planning, budget, dekking onder verzekering en bescherming tegen derdenclaims te borgen, waarbij uitvoerig stilgestaan is bij de beheersbaarheid van risico's.
- Het aansprakelijkheidsregime van de DNR 2011 is verduidelijkt. Verder is de mogelijkheid geopend om de aansprakelijkheid gemotiveerd en opdrachtgericht aan te passen ten opzichte van de hoofdregel bij opdrachten met een afwijkend (lager of hoger) risicoprofiel, als dat proportioneel is. De insteek is een eenduidig aansprakelijkheidsregime dat voldoende comfort biedt aan alle betrokkenen bij het merendeel van de opdrachten (voldoende dekking tegen reële risico's met een standaardverzekeringsproduct), rekening houdend met voor een dergelijke opdracht gebruikelijke verzekeringen en marktconforme premiestelling. Opdrachtspecifiek kan gekozen worden voor een verlaagde dan wel een verhoogde aansprakelijkheid die zo mogelijk gedekt kan worden met een projectpolis.
- De regeling voor tussentijdse beëindiging van de opdracht is sterk vereenvoudigd en aangepast om recht te doen aan het belang dat in de hedendaagse praktijk aan samenwerking op basis van vertrouwen toegekend wordt; opzeggen zonder opgave van redenen is niet meer mogelijk.

- Conform de Gids Proportionaliteit rusten de IE-rechten op het advies bij de adviseur en verkrijgt opdrachtgever een gebruiksrecht op het advies. Ten opzichte van de DNR 2011 is de reikwijdte van dit gebruiksrecht verduidelijkt en uitgebreid; zo krijgt opdrachtgever bij voorbeeld het recht om verder te gaan met het advies indien hij de opdracht tussentijds beëindigt, mits aan de betalingsverplichting voldaan is (toestemming van de adviseur is dus niet langer vereist).

De auteurs van deze verNieuwde Regeling 2022:

- Michel Geertse
- Ton van Geijlswijk
- Hub Keulen
- Meriam de Koning
- Desirée van Laerhoven
- Arnoud Willemsen

Eerste uitgave xxxx 2022

Hoofdstuk I. Algemeen

Artikel I. Begripsbepalingen

In deze regeling wordt middels een hoofdletter verwezen naar begrippen uit deze begripsbepaling. Een begrip kan zowel in enkelvoud als in meervoud gebruikt worden. Verstaan wordt onder:

Advies	Het resultaat van de werkzaamheden van de Adviseur.
Advieskosten	Het Honorarium en eventueel overeengekomen Bijkomende kosten en Toezichtkosten.
Adviseur	De partij die de Opdracht aanvaardt.
Bijkomende kosten	Kosten, anders dan Toezichtkosten, die Adviseur moet maken om de Opdracht naar behoren uit te voeren.
Derden-adviseur	Een adviseur, die geen Partij is bij de Opdracht opgedragen aan Adviseur.
Deze regeling	Rechtsverhouding Opdrachtgever – Architect, Ingenieur en Adviseur DNR 2022.
Detachering	Het ter beschikking stellen van een of meer medewerkers van Adviseur aan Opdrachtgever teneinde onder diens leiding en toezicht werkzaamheden te verrichten.
Documenten	Informatiedragers in welke vorm dan ook.
Fase	Een afgebakend stadium met een gedefinieerd en toetsbaar resultaat.
Honorarium	De vergoeding die Adviseur toekomt voor diens werkzaamheden.
Object	Het in het kader van het Project uit te voeren product van stoffelijke aard.
Offerte	Schriftelijke aanbieding die Adviseur gedaan heeft in het kader van de Offerteaanvraag om in aanmerking te komen voor de Opdracht.
Offerteaanvraag	Enkelvoudige of meervoudige aanvraag of aanbestedingsprocedure van Opdrachtgever teneinde de Opdracht te kunnen opdragen aan een Adviseur.
Opdracht	De overeenkomst tussen Opdrachtgever en Adviseur.
Opdrachtgever	De Partij die de Opdracht verleent.
Participant	Elke deelnemer aan het Project, onder wie Opdrachtgever, Adviseur, Derden-adviseur en zij die het Object uitvoeren.
Partijen	Zij die de Opdracht overeenkomen: Opdrachtgever en Adviseur.
Project	Het geheel van activiteiten, waaronder de aan Adviseur opgedragen werkzaamheden, gericht op de totstandbrenging van hetgeen Opdrachtgever beoogt.
Rechten van de Adviseur	Rechten die de Adviseur uit hoofde van wetgeving en/of de Opdracht op het Advies toekomen.
Toerekenbare tekortkoming	Een tekortkoming die te wijten is aan schuld, of krachtens wet, rechtshandeling of volgens in het verkeer geldende opvattingen, voor rekening van de schuldenaar komt. Onder in het verkeer geldende opvattingen wordt verstaan: een tekortkoming die een goed en zorgvuldig handelend Adviseur of Opdrachtgever onder de betreffende omstandigheden en met inachtneming van normale oplettendheid – en waar het de Adviseur betreft: met de voor de Opdracht vereiste vakkennis en middelen uitgerust – had kunnen en behoren te vermijden.
Toezichtkosten	Kosten die Adviseur voor het toezicht op de uitvoering van het Object maakt.
Uitvoeringskosten	De kosten van het uitvoeren van het Object door de uitvoerende Participant(en).
Werk	Ontwerpen, schetsen, plastische werken, uitvindingen en dergelijke in de zin van de Auteurswet 1912 en/of Rijksoctrooiwet 1995.

Artikel 2. Toepasselijkheid

1. Deze regeling is van toepassing op de Offerteaanvraag en de Opdracht.
2. Van Deze regeling kan slechts worden afgeweken indien Partijen dit uitdrukkelijk schriftelijk overeenkomen. Gezien het paritaire karakter van Deze regeling dienen eventuele afwijkingen deugdelijk gemotiveerd te worden overeenkomstig het bepaalde in de Gids Proportionaliteit, voorschrift 3.9.C.
3. Indien een bepaling uit Deze regeling nietig is of vernietigd wordt, blijven de overige bepalingen onverkort van toepassing en treden Partijen in overleg om een nieuwe bepaling overeen te komen die qua doel en strekking zoveel mogelijk aansluit bij de nietige of vernietigde bepaling.
4. Door indiening van de Offerte accepteert Adviseur de toepasselijkheid van Deze regeling en wijst hij uitdrukkelijk de toepasselijkheid van andere voorwaarden af.

Artikel 3. Totstandkoming van de Opdracht

1. Voor de totstandkoming van de Opdracht specificeren Partijen, voor zover op dat moment mogelijk en relevant, de inhoud en omvang van de Opdracht in de Offerteaanvraag en de Offerte, waarbij aandacht besteed wordt aan het bepaalde in bijlage I.
2. Opdrachtgever kan de Offerteaanvraag intrekken of wijzigen voor zover de geldende wet- en regelgeving dat toestaan.
3. Vindt de Adviseur, gezien de Offerteaanvraag, uitvoering van de Opdracht mogelijk, dan brengt hij een Offerte uit met een gestanddoeningstermijn van negentig dagen of zoveel langer of korter als de Offerteaanvraag vermeldt. Deze termijn start op de datum waarop de Offerte uiterlijk ingediend moet zijn volgens de Offerteaanvraag.
4. De Opdracht komt tot stand wanneer Opdrachtgever de Offerte binnen de gestanddoeningstermijn schriftelijk aanvaardt. Partijen kunnen ook op een andere wijze schriftelijk bevestigen overeenstemming te hebben bereikt over de Opdracht.
5. Los van het bepaalde in lid 4 kunnen Partijen het bestaan en de inhoud van de Opdracht met alle middelen aantonen.
6. Een gunningsvoornemen is geen aanvaarding van de Offerte in de zin van lid 4 en artikel 6:217 lid 1 Burgerlijk Wetboek.

Hoofdstuk 2. Bijzondere bepalingen omtrent de Opdracht

Artikel 4. Werkzaamheden door anderen

Adviseur kan werkzaamheden onder zijn leiding door anderen laten uitvoeren en ten aanzien van onderdelen ook de leiding aan anderen opdragen, waarbij Adviseur verantwoordelijk blijft voor de deugdelijke nakoming van de Opdracht. Adviseur dient dan wel eerst onderbouwd toestemming te vragen aan Opdrachtgever. Opdrachtgever kan zijn toestemming onthouden, tenzij dit onredelijk is.

Artikel 5. Aanstellen van Derden-adviseur

1. Opdrachtgever kan een of meer Derden-adviseurs aanstellen, indien hij dat bevorderlijk vindt voor het Project. Voordat Opdrachtgever deze bevoegdheid gebruikt, overlegt hij met Adviseur.
2. Opdrachtgever voldoet de advieskosten van de in lid 1 bedoelde Derden-adviseurs rechtstreeks aan die Derden-adviseurs, tenzij anders overeen gekomen.
3. Indien Adviseur moet samenwerken met Derden-adviseurs, dan bepaalt Opdrachtgever welke Participant de werkzaamheden van de verschillende adviseurs afstemt en welke Participant het proces van de werkzaamheden van de verschillende adviseurs coördineert.
4. Verplicht Opdrachtgever Adviseur om bij zijn werkzaamheden gebruik te maken van voorgeschreven Derden-adviseurs, dan legt Adviseur de voorwaarden waaronder hij die Derden-adviseurs wil contracteren ter goedkeuring voor aan Opdrachtgever. Opdrachtgever kan deze goedkeuring uitsluitend om gegronde redenen weigeren. In dat geval treden Partijen in overleg om tot aanvaardbare voorwaarden te komen.

Artikel 6. Adviseur als gemachtigde van Opdrachtgever

1. Adviseur treedt uitsluitend op als gemachtigde van Opdrachtgever, voor zover Opdrachtgever Adviseur daartoe expliciet schriftelijk gemachtigd heeft. Het ontbreken van een dergelijke machtiging kan Adviseur niet worden tegengeworpen voor zover de vertegenwoordigingsbevoegdheid logischerwijs voortvloeit uit de Opdracht.
2. Tenzij uitdrukkelijk anders overeengekomen, zal Opdrachtgever, voor zover Adviseur optreedt als zijn gemachtigde, niet buiten Adviseur om orders en aanwijzingen geven aan derden die het Object, waarop de Opdracht betrekking heeft, uitvoeren of daarvoor leveranties verrichten dan wel op die uitvoering toezicht houden. Indien Opdrachtgever in een dringend geval toch orders of aanwijzingen als hiervoor bedoeld geeft, meldt hij dat zo snel mogelijk aan Adviseur.

Artikel 7. Esthetische waarde

Bij de beoordeling van de juiste uitvoering van de Opdracht blijft de esthetische waarde van het Advies buiten beschouwing. Dit doet niets af aan het feit dat Adviseur zijn verplichtingen uit de Opdracht moet nakomen.

Hoofdstuk 3. Aanpassingen en wijzigingen

Artikel 8. Aanpassingen van de Opdracht

1. Partijen overleggen over een aanpassing van de Opdracht indien:
 - a. de uitgangspunten of andere omstandigheden die ten grondslag liggen aan de Opdracht wijzigen;
 - b. de deugdelijke uitvoering van de Opdracht extra werkzaamheden vereist.Bij dit overleg nemen Partijen elkaars gerechtvaardigde belangen in acht.
2. De volgende omstandigheden geven in ieder geval aanleiding de Opdracht aan te passen:
 - a. relevante wijzigingen van (overheids-)voorschriften of beschikkingen;
 - b. relevante wijzigingen in het programma van eisen dan wel de oorspronkelijke Opdracht;
 - c. door Opdrachtgever verlangde wijzigingen op, of varianten van, werkzaamheden die reeds goedgekeurd zijn of onderdeel zijn van een Fase die reeds goedgekeurd is;
 - d. extra werkzaamheden die tijdens de vervulling van de Opdracht noodzakelijk blijken.
3. Leidt het overleg als bedoeld in lid 1 tot een aanpassing van de Opdracht, dan handelen Partijen overeenkomstig het bepaalde in artikel 3 en kan er aanleiding zijn om de Advieskosten aan te passen.

Artikel 9. Onvoorziene omstandigheden

Partijen kunnen overeenkomen om de Opdracht te wijzigen wegens onvoorziene omstandigheden, die zodanig zijn dat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde voortzetting van de Opdracht niet gevegd kan worden. Indien Partijen geen overeenstemming kunnen bereiken, kan elk van de Partijen de rechter verzoeken om de gevolgen van de Opdracht te wijzigen of deze geheel of gedeeltelijk te ontbinden wegens onvoorziene omstandigheden overeenkomstig artikel 6:258 Burgerlijk Wetboek.

Hoofdstuk 4. Algemene verplichtingen van Partijen

Artikel 10. Algemene verplichtingen van Opdrachtgever

1. Opdrachtgever gedraagt zich als een goed en zorgvuldig opdrachtgever. Hij behandelt alle gegevens van Adviseur vertrouwelijk, voor zover deze gegevens als vertrouwelijk aan hem bekend zijn of voor zover hij redelijkerwijs behoort te weten dat deze gegevens vertrouwelijk zijn.
2. Opdrachtgever is verantwoordelijk voor zowel de tijdige verstrekking als de juistheid van de door of namens hem aan Adviseur verstrekte inlichtingen, gegevens en beslissingen die nodig zijn om de Opdracht deugdelijk uit te voeren. Opdrachtgever vrijwaart Adviseur voor aanspraken van derden ter zake van deze inlichtingen, gegevens en beslissingen. Dit doet niets af aan de aansprakelijkheid van Adviseur op grond van artikel 11 lid 12.
3. Opdrachtgever beoordeelt door Adviseur ter goedkeuring voorgelegde Documenten tijdig en waarmerkt deze desgevraagd na goedkeuring. Goedkeuring ontslaat Adviseur niet van aansprakelijkheid voor Toerekenbare tekortkomingen in die Documenten, tenzij Opdrachtgever deze tekortkomingen opmerkt of redelijkerwijs moet opmerken.
4. Opdrachtgever waarschuwt Adviseur binnen bekwame tijd indien hij in Documenten van Adviseur een kennelijk gebrek opmerkt.
5. Opdrachtgever deelt schriftelijk aan Adviseur mee welke natuurlijke persoon of personen bevoegd zijn hem te vertegenwoordigen onder vermelding van eventuele beperkingen van de vertegenwoordigingsbevoegdheid. Adviseur kan Opdrachtgever het ontbreken van deze schriftelijke mededeling niet tegenwerpen voor zover deze bevoegdheid logischerwijs voortvloeit uit de Opdracht.
6. Bij Detachering onthoudt Opdrachtgever zich van het in dienst nemen of op andere wijze inschakelen van de gedetacheerde personen gedurende de looptijd van de Detachering en een hieraan gelijke periode direct na het einde van de Detachering, met een minimum van drie maanden en een maximum van een jaar.
7. Opdrachtgever draagt zijn opdrachtgeverschap niet zonder overleg met Adviseur geheel of gedeeltelijk over aan een ander.
8. Opdrachtgever vrijwaart Adviseur tegen aanspraken van derden, die gerelateerd zijn aan de werkzaamheden die Adviseur uit hoofde van de Opdracht uitvoert, voor zover de aansprakelijkheid van Adviseur jegens die derden de aansprakelijkheid jegens Opdrachtgever volgens het bepaalde in hoofdstuk 5 te boven gaat.
9. Opdrachtgever voldoet tijdig aan zijn betalingsverplichting.

Artikel 11. Algemeen verplichtingen van Adviseur

1. Adviseur:
 - a. zorgt over de benodigde kennis en kunde te beschikken;
 - b. behandelt alle gegevens van Opdrachtgever vertrouwelijk wanneer Opdrachtgever deze gegevens als vertrouwelijk geoormerkt heeft of Adviseur redelijkerwijs behoort te weten dat deze gegevens vertrouwelijk zijn;
 - c. neemt een eventuele overeengekomen geheimhoudingsplicht in acht.
2. Adviseur gedraagt zich als een goed en zorgvuldig opdrachtnemer en staat Opdrachtgever onafhankelijk in een vertrouwenspositie terzijde. Adviseur vermijdt alles wat de onafhankelijkheid van het Advies kan schaden. Adviseur zal niet binnen het Project voor een derde werken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming Opdrachtgever.
3. Adviseur:
 - a. beschikt over een voor de Opdracht gebruikelijke verzekering die voldoende dekking biedt voor de aansprakelijkheid;
 - b. houdt de in dit artikel onder a vermelde dekking in stand gedurende de aansprakelijkheidsduur;

- c. toont op verzoek van Opdrachtgever Documenten waaruit blijkt dat hij voldoet aan zijn verzekeringsverplichtingen.
4. Adviseur:
- a. houdt rekening met voor de Opdracht relevante publiek- en privaatrechtelijke regelgeving, die algemeen bekend mag worden verondersteld onder adviseurs;
 - b. respecteert de gangbare normen en waarden van maatschappelijk verantwoord ondernemen tijdens de uitvoering van de Opdracht en onthoudt zich van onethische praktijken die daarmee niet te verenigen zijn, zoals het discrimineren en uitbuiten van medewerkers, inhuurkrachten en onderaannemers. Opdrachtgever kan de normen en waarden waaraan hij bijzonder belang hecht, nader specificeren in de Offerteaanvraag.
5. Adviseur:
- a. vrijwaart Opdrachtgever tegen vorderingen van derden, inclusief bestuurlijke sancties van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, die voortvloeien uit het niet door Adviseur nakomen van met de Opdracht samenhangende verplichtingen als werkgever in de breedste zin van het woord;
 - b. vrijwaart Opdrachtgever tegen strafrechtelijke boetes en overige bestuursrechtelijke sancties die verband houden met de Opdracht, uitsluitend en voor zover deze boetes en sancties voortvloeien uit een Toerekenbare Tekortkoming van Adviseur en tot een bedrag gelijk aan de maximale omvang van de aansprakelijkheid jegens Opdrachtgever volgens artikel 14.
6. Adviseur informeert Opdrachtgever over de uitvoering van de Opdracht. Adviseur verstrekt naar beste vermogen en tijdig alle hem bekende relevante informatie. Hieronder vallen in ieder geval inlichtingen over de voortgang, veranderingen van relevante wettelijke regelgeving, veranderingen inzake de financiële aspecten van het Project en de consequenties daarvan voor de Opdracht, alsook inlichtingen over overeenkomsten die Adviseur ter uitvoering van de Opdracht met derden sluit.
7. Adviseur is tijdens de uitvoering van de Opdracht alert op het taakstellende budget m.b.t. Advies- en/of Uitvoeringskosten. Als budgetoverschrijding dreigt, stelt hij Opdrachtgever zo spoedig mogelijk op de hoogte en treden Partijen in overleg om de dreigende budgetoverschrijding te voorkomen of te beperken. Indien de overschrijding voortvloeit uit een Toerekenbare tekortkoming van Adviseur, dan zal Adviseur voor eigen rekening zijn Advies aanpassen. Artikel 43 lid 2 is dan onverminderd van toepassing. Dit doet niets af aan de aansprakelijkheid van Adviseur.
8. Adviseur voert de Opdracht uit binnen het overeengekomen tijdschema. Tenzij Partijen uitdrukkelijk anders overeenkomen, betreffen de termijnen in dit schema fatale termijnen. Als termijnoverschrijding dreigt, informeert Adviseur Opdrachtgever zo spoedig mogelijk en treden Partijen in overleg om de termijnoverschrijding te voorkomen of te beperken. Partijen passen het tijdschema aan, indien dat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid gepast is.
9. Adviseur start pas met een volgende Fase na schriftelijke toestemming van Opdrachtgever. Deze toestemming impliceert een goedkeuring van de werkzaamheden van de voorafgaande Fase(n), tenzij Opdrachtgever zijn goedkeuring aan (onderdelen van) de werkzaamheden uitdrukkelijk onthoudt. De goedkeuring ontslaat Adviseur niet van zijn aansprakelijkheid voor Toerekenbare tekortkomingen, tenzij Opdrachtgever deze tekortkomingen opmerkt, dan wel redelijkerwijs moet opmerken.
10. Adviseur deelt schriftelijk aan Opdrachtgever mee welke natuurlijke persoon of personen bevoegd is of zijn hem te vertegenwoordigen, onder vermelding van eventuele beperkingen van die bevoegdheid.
11. Adviseur verschaft Opdrachtgever bij voltooiing of beëindiging van de Opdracht alle Documenten die van belang zijn voor Opdrachtgever, voor zover hij die Documenten heeft opgesteld in het kader van de Opdracht.
12. Adviseur waarschuwt Opdrachtgever binnen bekwame tijd, indien door of namens Opdrachtgever verstrekte inlichtingen en/of gegevens of genomen beslissingen kennelijk zodanige gebreken vertonen, dat het in strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid is om zonder waarschuwing bij de uitvoering van de Opdracht daarop voort te bouwen.
13. Gedurende de aansprakelijkheidsduur bewaart Adviseur alle relevante gegevens over de Opdracht, op een gepaste wijze.

14. Op verzoek verschaft Adviseur tegen vergoeding van de onkosten duplicaten van de door hem bewaarde gegevens over de Opdracht.

Hoofdstuk 5. Aansprakelijkheid van Adviseur

Artikel 12. Aansprakelijkheid van Adviseur voor Toerekenbare tekortkomingen

1. Adviseur is aansprakelijk voor zijn Toerekenbare tekortkomingen. Voor zover nakoming niet reeds blijvend onmogelijk is, vindt dit lid slechts toepassing met inachtneming van de wettelijke regeling van verzuim van de schuldenaar.
2. Maakt Adviseur bij de uitvoering van de Opdracht gebruik van een andere Participant, dan is Adviseur op gelijke wijze aansprakelijk voor Toerekenbare tekortkomingen van die andere partij als voor zijn eigen Toerekenbare tekortkomingen met inachtneming van het bepaalde in artikel 13 lid 5.

Artikel 13. Schadevergoeding

1. Adviseur is gehouden de schade die Opdrachtgever lijdt te vergoeden, voor zover die schade direct voortvloeit uit een Toerekenbare tekortkoming van Adviseur.
2. Van te vergoeden schade in de zin van lid 1 zijn uitgezonderd: bedrijfsschade, reputatieschade, productieverlies, omzet- en/of winstderving, waardevermindering van producten en de kosten die met de uitvoering van het Object gemoeid zouden zijn als de Opdracht van meet af aan goed zou zijn uitgevoerd.
3. Opdrachtgever is verplicht, tenzij dat redelijkerwijs niet kan worden gevergd, in overleg Adviseur een redelijke termijn te bieden om voor eigen rekening de Toerekenbare tekortkomingen, waarvoor hij aansprakelijk is, te herstellen en/of de daaruit voortvloeiende schade te beperken of op te heffen onverminderd de aansprakelijkheid van Adviseur voor schade ten gevolge van die tekortkomingen.
4. Bij de vaststelling van de schadevergoeding in geval van een overschrijding van de vertegenwoordigingsbevoegdheid wordt rekening gehouden met de mate waarin Opdrachtgever door de gevolgen van de bevoegdheidsoverschrijding is gebaat.
5. Indien Opdrachtgever het inschakelen van een bepaalde partij voorschrijft en deze partij tekort schiet en Adviseur het redelijkerwijs nodige heeft gedaan om nakoming en/of schadevergoeding te verkrijgen, zal Opdrachtgever de voor Adviseur ontstane extra kosten vergoeden, voor zover deze niet reeds zijn vergoed door deze partij. Als tegenprestatie zal Adviseur, op eerste verzoek van Opdrachtgever, zijn vordering op deze partij cederen aan Opdrachtgever tot aan het door Opdrachtgever vergoede bedrag.
6. Onverminderd het in de vorige leden bepaalde is Adviseur bij een Opdracht die betrekking heeft op de totstandkoming van een Object alleen aansprakelijk voor schade die niet wordt gedekt door een gebruikelijke CAR-verzekering of een vergelijkbare verzekering.
7. De beperking van de schadevergoeding volgens voorgaande leden blijft achterwege voor zover dat in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is.

Artikel 14. Omvang van de schadevergoeding

1. De door Adviseur te vergoeden schade is per Opdracht beperkt tot een bedrag gelijk aan driemaal de Advieskosten met een maximum van € 2.500.000.
2. Indien het bepaalde in lid 1 disproportioneel is gezien de reële risico's van de Opdracht komen Partijen een lagere of hogere proportionele maximale schadevergoeding overeen met inachtneming van het bepaalde in de Gids Proportionaliteit, in het bijzonder voorschrift 3.9.D tweede lid.
3. Indien Adviseur gehouden is om een bedrag te vergoeden aan derden overeenkomstig het bepaalde in artikel 10 lid 8 of artikel 11 lid 5 onder b, wordt dit bedrag in mindering gebracht op de maximale schadevergoeding.

Artikel 15. Aansprakelijkheidsduur en vervaltermijnen

1. De aansprakelijkheid van Adviseur vervalt door verloop van vijf jaar vanaf de dag waarop de Opdracht is geëindigd door voltooiing of beëindiging.

2. In afwijking van voorgaande lid kunnen Partijen een andere termijn tot maximaal tien jaar overeenkomen waarna de aansprakelijkheid vervalt, indien dat proportioneel is gezien het risicoprofiel van het Project, mits Partijen daarbij het bepaalde in de Gids Proportionaliteit en in het bijzonder Voorschrift 3.9.D tweede lid in acht nemen.
3. Indien een derde partij in opdracht van Opdrachtgever het Advies van Adviseur verder uitwerkt, vervalt de aansprakelijkheid van Adviseur voor het Advies vanaf de dag waarop de derde partij de werkzaamheden overneemt.
4. De rechtsvordering uit hoofde van een Toerekenbare tekortkoming vervalt indien Opdrachtgever niet binnen bewaarde tijd nadat hij de tekortkoming ontdekt of redelijkerwijs moet ontdekken, schriftelijk en met redenen omkleed bij Adviseur protesteert.
5. De rechtsvordering uit hoofde van een Toerekenbare tekortkoming vervalt door verloop van twee jaar na het protest in de zin van lid 4. Indien Opdrachtgever Adviseur een redelijke termijn heeft gesteld om de tekortkoming te herstellen, vangt de vervalltermijn aan bij het einde van deze termijn, of zoveel eerder als Adviseur meegedeeld heeft de tekortkoming niet te herstellen.
6. In afwijking van lid 5 kunnen Partijen gemotiveerd een andere redelijke vervalltermijn tot maximaal vijf jaar overeenkomen.
7. De rechtsvordering uit hoofde van een Toerekenbare tekortkoming vervalt in ieder geval na verloop van de in lid 1 of 2 overeengekomen vervalltermijn.
8. Indien de einddeclaratie eerder wordt verzonden en door Opdrachtgever is voldaan dan de dag waarop de Opdracht is voltooid of beëindigd, geldt de dag van betaling als dag waarop de Opdracht is geëindigd.
9. Indien de Opdracht betrekking heeft op een Object, geldt de dag waarop het Object is opgeleverd of geacht wordt te zijn opgeleverd als de dag waarop de Opdracht is geëindigd, tenzij deze dag valt na de datum als genoemd in lid 8.
10. Indien de rechtsvordering volgens het bepaalde in dit artikel vervalt tussen het tijdstip waarop Adviseur aan Opdrachtgever meedeelt dat hij de tekortkoming zal onderzoeken of herstellen en het tijdstip waarop hij het onderzoek en de pogingen tot herstel kennelijk als beëindigd beschouwt, wordt de vervalltermijn verlengd tot zes maanden na laatstgenoemd tijdstip.

Artikel 16. Overige bepalingen verband houdende met schadevergoeding

1. Opdrachtgever kan zijn betalingsverplichting geheel of gedeeltelijk opschorten indien Adviseur in verzuim is of zijn betalingsverplichting verrekenen met de opeisbare schadevergoeding, tenzij dit naar de maatstaven van redelijkheid en billijkheid onacceptabel is.
2. In geval van Detachering is Adviseur met inachtneming van het overig in dit hoofdstuk bepaalde slechts verantwoordelijk voor het beschikbaar zijn van deze persoon met de overeengekomen kwaliteit voor de overeengekomen periode.
3. Behoudens het bepaalde in het vorige lid is Adviseur niet aansprakelijk voor vergoeding van schade van Opdrachtgever of derden (mede) veroorzaakt door gedetacheerde personen.
4. Opdrachtgever is aansprakelijk voor en vrijwaart Adviseur tegen aanspraken van derden veroorzaakt door gedetacheerde personen.
5. Voor vergoeding van andere schade dan in dit hoofdstuk genoemd, is Adviseur slechts aansprakelijk indien en voor zover de tekortkoming te wijten is aan opzet of grove onzorgvuldigheid.

Hoofdstuk 6. Vertraging, onderbreking en gevolgen daarvan

Artikel 17. Vertraging en onderbreking van de Opdracht

1. Adviseur informeert Opdrachtgever binnen bekwame tijd over intredende vertragingen. De melding moet schriftelijk onder vermelding van de oorzaak en datum van de vertraging.
2. Opdrachtgever kan Adviseur opdragen de Opdracht te onderbreken. Opdrachtgever doet dit schriftelijk en onder vermelding van de gronden.

Artikel 18. Gevolgen van vertraging of onderbreking van de Opdracht

1. Na de in artikel 17 leden 1 en 2 omschreven mededeling treden Partijen binnen bekwame tijd in overleg over de gevolgen van de vertraging of de onderbreking en nemen daarbij elkaars gerechtvaardigde belangen in acht.
2. Kan de vertraging of onderbreking Adviseur niet toegerekend worden, dan vergoedt Opdrachtgever op declaratie van Adviseur de Advieskosten en alle redelijkerwijs gemaakte en nog te maken kosten, voortvloeiend uit verplichtingen die Adviseur reeds is aangegaan met het oog op de verdere uitvoering van de Opdracht, berekend naar de stand van de werkzaamheden ten tijde van de melding bedoeld in artikel 17 leden 1 en 2.
3. Opdrachtgever vergoedt de schade die Adviseur lijdt als gevolg van onderbrekingen en vertragingen die toe te rekenen zijn aan Opdrachtgever, onverminderd de plicht van Adviseur die schade zoveel mogelijk te beperken. In voorkomende gevallen treden Partijen in overleg en nemen zij de redelijkheid en billijkheid in acht.

Hoofdstuk 7. Beëindiging van de Opdracht

Artikel 19. Wijze van beëindiging

1. De Opdracht kan uitsluitend tussentijds beëindigd worden middels een schriftelijke opzegging, onder vermelding van de gegronde reden in de zin van artikel 20 en de datum waarop de opzegging ingaat.
2. Buiten de in artikel 20 genoemde gegronde redenen voor beëindiging is ontbinding van de Opdracht uitgesloten.

Artikel 20. Gegronde redenen voor beëindiging

1. Gegronde redenen voor beëindiging van de Opdracht zijn:
 - a. vertraging en onderbreking;
 - b. Toerekenbare tekortkoming;
 - c. overmacht;
 - d. onvermogen;
 - e. wijziging van de rechts- of samenwerkingsvorm;
 - f. overlijden;
 - g. arbeidsongeschikt raken van een bepaalde persoon;
 - h. verstoorde verhoudingen.
2. Buiten de in lid 1 genoemde redenen is beëindiging van de Opdracht uitgesloten, tenzij Partijen expliciet aanvullende gegronde redenen voor beëindiging overeenkomen.

Artikel 21. Vertraging en onderbreking

Is, gelet op alle van belang zijnde omstandigheden, de vertraging of onderbreking van de uitvoering van de Opdracht zodanig van aard en/of duur dat nakoming van de Opdracht in ongewijzigde vorm in redelijkheid niet is te vergen, dan hebben Partijen ieder het recht de Opdracht op deze grond te beëindigen.

Artikel 22. Toerekenbare tekortkoming

1. Is er sprake van een Toerekenbare tekortkoming, dan is de wederpartij van de Partij die toerekenbaar tekortschiet, bevoegd de Opdracht op deze grond te beëindigen, mits de aard en de omvang van de Toerekenbare tekortkoming die beëindiging rechtvaardigen.
2. Aan laakbaar handelen van een Partij worden dezelfde rechtsgevolgen verbonden als aan een Toerekenbare tekortkoming van die Partij.
3. Het recht op beëindiging laat onverlet het bepaalde in hoofdstuk 5.

Artikel 23. Overmacht

1. Van overmacht in de zin van Deze regeling is sprake indien een tekortkoming een Partij niet kan worden toegerekend. Een tekortkoming kan een Partij niet worden toegerekend, indien zij niet is te wijten aan haar schuld, noch krachtens wet, rechtshandeling of in het verkeer geldende opvattingen voor haar rekening komt.
2. Van overmacht is tevens sprake, indien door feiten of omstandigheden, die niet aan een Partij te wijten zijn, voortzetting van de Opdracht in redelijkheid niet van haar gevegd kan worden.

Artikel 24. Onvermogen

Verkeert een Partij in financieel onvermogen, of bestaan er andere goede gronden om aan te nemen dat zij zal tekortschieten in de nakoming van haar verplichtingen, dan is de wederpartij bevoegd haar bewindvoerder of curator schriftelijk en met opgave van de gronden te sommeren binnen een redelijke termijn schriftelijk te verklaren of deze in staat en bereid is om de Opdracht voort te zetten. De wederpartij is gerechtigd te verlangen dat genoegzame zekerheid wordt gesteld, indien de Opdracht wordt voortgezet. Blijft binnen de gestelde termijn hetzij de gevraagde

verklaring dan wel de verlangde zekerheid uit, dan is de wederpartij gerechtigd de Opdracht op deze grond te beëindigen.

Artikel 25. Wijziging rechts- of samenwerkingsvorm

Besluit een der Partijen zijn rechtspersoon te ontbinden of verliest deze zijn rechtspersoonlijkheid, daaronder begrepen juridische fusies, of besluit deze zijn personenvennootschap te ontbinden, dan is de wederpartij bevoegd de Opdracht op die grond te beëindigen voor zover aan die omstandigheid een redelijk belang te ontlenen is.

Artikel 26. Overlijden

1. De Opdracht eindigt niet door het overlijden van een der Partijen, indien en voor zover een der Partijen een natuurlijke persoon betreft.
2. De erfgenamen of rechtverkrijgenden van de overledene wijzen op verlangen van de wederpartij binnen een daarbij te stellen redelijke termijn een van hen of een derde aan om hen, in alle zaken de Opdracht betreffende, te vertegenwoordigen.
3. Het bepaalde in artikel 24 is van overeenkomstige toepassing.
4. Het overlijden van een der Partijen geeft de wederpartij en de erfgenamen of rechtverkrijgenden van de overledene de bevoegdheid de Opdracht te beëindigen.

Artikel 27. Arbeidsongeschikt raken van een bepaalde persoon

Heeft Opdrachtgever bedongen dat de uitvoering van de Opdracht in het bijzonder wordt toevertrouwd aan een bepaalde persoon en kan deze persoon de werkzaamheden niet uitvoeren door arbeidsongeschiktheid of overlijden, dan is het bepaalde in artikel 26 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 28. Verstoorde verhoudingen

1. Van verstoorde verhoudingen in de zin van Deze regeling is sprake als de verhoudingen tussen Adviseur enerzijds en Opdrachtgever of andere Participanten anderzijds dusdanig verstoord zijn, dat voortzetting van de Opdracht in alle redelijkheid niet gevegd kan worden.
2. Voor zover de verhoudingen nog niet blijvend verstoord zijn, proberen Partijen eerst langs minnelijke weg de verhoudingen te herstellen.

Artikel 29. Algemene verplichtingen van Partijen na beëindiging van de Opdracht

Na de beëindiging van de Opdracht moeten Partijen elkaars gerechtvaardigde belangen in acht nemen.

Hoofdstuk 8. Gevolgen van de beëindiging van de Opdracht

Artikel 30. Betalingsverplichting na beëindiging op een grond gelegen bij Opdrachtgever

1. Ligt de grond voor beëindiging van de Opdracht bij Opdrachtgever, dan is Opdrachtgever verplicht op declaratie van Adviseur naar stand van de werkzaamheden ten tijde van het moment dat de beëindiging volgens het bepaalde in artikel 19 in werking treedt, te betalen:
 - a. de Advieskosten;
 - b. alle redelijkerwijs gemaakte en nog te maken kosten, voortvloeiend uit verplichtingen die Adviseur ten tijde van de beëindiging reeds is aangegaan met het oog op de verdere vervulling van de Opdracht.
2. Opdrachtgever is bovendien verplicht te betalen 10% van het resterende deel van de Advieskosten, die Opdrachtgever verschuldigd zou zijn bij de volledige uitvoering van de Opdracht.
3. Het bepaalde in lid 2 mist toepassing indien de Opdracht beëindigd wordt overeenkomstig het bepaalde in artikel 23, 25 of 26.
4. Leidt het bepaalde in lid 2 tot gevolgen die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zijn, dan kan daarvan worden afgeweken.

Artikel 31. Betalingsverplichting na beëindiging op een grond gelegen bij Adviseur

1. Ligt de grond voor beëindiging van de Opdracht bij Adviseur, dan is Opdrachtgever verplicht op declaratie van Adviseur naar stand van de werkzaamheden ten tijde van het moment dat de beëindiging volgens het bepaalde in artikel 19 in werking treedt, te betalen:
 - a. de Advieskosten;
 - b. alle redelijkerwijs gemaakte en nog te maken kosten, voortvloeiend uit verplichtingen die Adviseur ten tijde van de beëindiging reeds is aangegaan met het oog op de verdere vervulling van de Opdracht.
2. De betalingsverplichting van Opdrachtgever volgens het bepaalde in lid 1 strekt niet verder dan voor zover het Advies voor Opdrachtgever van nut is.
3. Opdrachtgever is bevoegd 10% in mindering te brengen op het bedrag dat hij op grond van het bepaalde in lid 2 verplicht is aan Adviseur te betalen.
4. Het bepaalde in lid 3 mist toepassing indien de Opdracht beëindigd wordt overeenkomstig het bepaalde in artikel 23, 25 of 26.
5. Het bepaalde in lid 2 mist toepassing indien de Opdracht beëindigd wordt overeenkomstig het bepaalde in artikel 23 of 26.
6. Leidt het bepaalde in lid 3 tot gevolgen die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zijn, dan kan daarvan worden afgeweken.

Artikel 32. Rechten op het Advies na beëindiging

1. Is de Opdracht beëindigd, dan heeft Opdrachtgever, na het voldoen aan zijn betalingsverplichting, het recht het Advies van Adviseur te gebruiken, tenzij redelijke belangen van Adviseur zich daartegen verzetten.
2. Opdrachtgever is voor dat gebruik geen vergoeding voor de Rechten van Adviseur verschuldigd.
3. Voor zover het bepaalde in dit artikel daarop geen inbreuk maakt, blijven de Rechten van Adviseur onverkort van kracht.

Hoofdstuk 9. Eigendom en gebruik van Documenten – Rechten Adviseur

Artikel 33. Eigendom van Documenten

De door Adviseur aan Opdrachtgever afgegeven Documenten worden eigendom van Opdrachtgever en mogen door hem kosteloos en onbeperkt worden gebruikt met inachtneming van de Rechten van Adviseur, mits Opdrachtgever aan zijn financiële verplichtingen jegens Adviseur voldoet.

Artikel 34. Rechten van Adviseur

1. Adviseur, of diens rechtverkrijgende(n) heeft het uitsluitend recht tot openbaarmaking, verwezenlijking en vervelvoudiging van zijn ontwerpen, tekeningen, schetsen, foto's en alle andere afbeeldingen van zijn ontwerp, van maquettes en modellen alsmede van alle andere voorwerpen of Documenten die van zijn ontwerp een afbeelding of voorstelling vormen, of die zijn bedoeld in de Auteurswet 1912 of in het Benelux-verdrag inzake de intellectuele eigendom. Maar Adviseur behoeft toestemming van Opdrachtgever voor het openbaar maken van afbeeldingen die het inwendige van het Object tonen na ingebruikname. Aan zijn toestemming kan Opdrachtgever voorwaarden verbinden.
2. Adviseur verleent Opdrachtgever toestemming om van het uitwendige en inwendige van een naar ontwerp van Adviseur verwezenlijkt Object afbeeldingen te maken en deze te vervelvoudigen en openbaar te maken.
3. Adviseur behoudt, ook nadat hij toestemming verleent tot verwezenlijking, openbaarmaking of vervelvoudiging van zijn Werk, de volgende rechten:
 - a. het recht zich te verzetten tegen openbaar maken van het Werk zonder vermelding van zijn naam of andere aanduiding als maker, tenzij het verzet onredelijk is;
 - b. het recht zich te verzetten tegen de openbaarmaking van het Werk onder een andere naam dan de zijne, alsmede tegen het aanbrengen van enige wijziging in de benaming van het Werk of in de aanduiding van de maker, voor zover deze op of in het Werk voorkomen, dan wel in verband daarmee openbaar gemaakt;
 - c. het recht zich te verzetten tegen elke andere wijziging in het Werk, tenzij deze wijziging zodanig is, dat het verzet onredelijk is;
 - d. het recht zich te verzetten tegen elke misvorming, verminking of andere aantasting van het Werk, welke nadeel zou kunnen toebrengen aan de eer of reputatie van de maker of aan zijn waarde in deze hoedanigheid.
4. Adviseur geldt in de zin van het Benelux-verdrag inzake de intellectuele eigendom als de ontwerper van de tekeningen en modellen die hij in het kader van de Opdracht vervaardigt. Adviseur heeft het exclusieve recht deze tekeningen en modellen te deponeren bij het in dat Verdrag bedoelde Bureau. Het ten aanzien van de Rechten van Adviseur bepaalde is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing op de aan zo'n depot te ontlelen rechten.
5. Adviseur zal naar zijn mening voor octrooiverlening vatbare uitvindingen, ontstaan tijdens en door de uitvoering van de Opdracht, zo spoedig mogelijk melden aan Opdrachtgever.
6. Indien de uitvinding is ontstaan door uitwisseling van kennis tussen Opdrachtgever en Adviseur, heeft Opdrachtgever het recht om op zijn naam en voor zijn rekening octrooi op die uitvinding aan te vragen. Opdrachtgever meldt zijn besluit daartoe zo spoedig mogelijk aan Adviseur. Indien gewenst, zal Adviseur Opdrachtgever bij de octrooiaanvraag assisteren. De daaruit voor Adviseur voortvloeiende werkzaamheden worden in overleg vergoed.
7. Als Opdrachtgever een octrooi als bedoeld in dit lid verkrijgt, verleent hij om niet aan Adviseur een in beginsel niet overdraagbare licentie op die uitvinding. Bij concrete toepassing van de uitvinding vraagt Adviseur toestemming aan Opdrachtgever. Deze toestemming kan Opdrachtgever slechts weigeren wegens tegenstrijdige belangen met zijn bedrijf.

8. Indien Opdrachtgever afziet van het in lid 6 genoemde recht, kan Adviseur op zijn naam en voor zijn rekening octrooi voor die uitvinding aanvragen. Adviseur deelt zijn besluit daartoe zo spoedig mogelijk mee aan Opdrachtgever.
9. Als Adviseur een octrooi als bedoeld in lid 8 verkrijgt, verleent hij om niet aan Opdrachtgever een in beginsel niet overdraagbare licentie om deze uitvinding in de huidige bedrijfsvoering van Opdrachtgever toe te passen.
10. Partijen kunnen in overleg nadere of afwijkende afspraken overeenkomen over de verdeling en het gebruik van intellectuele eigendomsrechten, waarbij rekening gehouden wordt met elkaars gerechtvaardigde belangen.

Artikel 35. De uitvoering van het Object

1. Opdrachtgever heeft de intentie het Object overeenkomstig het Advies en de bedoeling van Adviseur uit te voeren. Hij heeft echter binnen de grenzen van de redelijkheid en billijkheid nadrukkelijk de bevoegdheid om het Object afwijkend van het Advies uit te voeren, voor zover hij die afwijkingen noodzakelijk vindt. Dergelijke afwijkingen worden zo veel mogelijk in overleg met Adviseur voorbereid. Adviseur is niet verantwoordelijk voor dergelijke afwijkingen.
2. Adviseur kan Advieskosten in rekening brengen voor aanvullende werkzaamheden in verband met het in lid 1 genoemde overleg, tenzij Partijen anders overeenkomen.

Artikel 36. Recht van herhaling van het Advies

1. Adviseur kan het Advies herhalen, tenzij dat in strijd is met de redelijke belangen van Opdrachtgever en slechts na overleg met Opdrachtgever.
2. Opdrachtgever kan het Advies herhalen, tenzij dat in strijd is met de redelijke belangen van Adviseur en slechts na overleg met Adviseur.
3. In geval van het geheel dan wel gedeeltelijk herhalen van het Advies door Opdrachtgever komen Partijen in overleg een passende vergoeding overeen voor de Rechten van Adviseur.

Artikel 37. Wijziging van het Object na oplevering

1. Opdrachtgever kan in beginsel het Object na oplevering geheel of gedeeltelijk wijzigen indien Opdrachtgever dit vanuit efficiënt gebruik en/of beheer noodzakelijk acht. Opdrachtgever kan hierbij een andere adviseur inzetten.
2. Adviseur verzet zich niet tegen wijzigingen zoals genoemd in lid 1, tenzij het bepaalde in artikel 34 lid 3d van toepassing is.
3. Indien zich een situatie voordoet zoals genoemd in lid 1 overlegt Opdrachtgever eerst met Adviseur en dient Adviseur schriftelijk in te stemmen met de voorgenomen wijzigingen voordat Opdrachtgever tot uitvoering overgaat. Adviseur kan zijn instemming niet weigeren indien dit het efficiënt gebruik en beheer van het Object belemmert of anderszins in strijd is met de maatstaven van redelijkheid en billijkheid. Bij het uitblijven van een reactie van Adviseur binnen een redelijke termijn wordt de Adviseur geacht ingestemd te hebben.

Hoofdstuk 10. Financiële bepalingen

Artikel 38. Algemene bepalingen

1. Adviseur richt de administratie van de Opdracht zodanig in, dat de te declareren Advieskosten objectief kunnen worden vastgesteld.
2. Opdrachtgever kan de opdrachtadministratie van Adviseur door een externe accountant laten onderzoeken om de juistheid van de Advieskosten vast te stellen. De kosten van dit onderzoek zijn voor rekening van de Partij die het onderzoek in het ongelijk stelt.
3. De overeengekomen bedragen en de in Deze regeling genoemde bedragen zijn exclusief omzetbelasting. Opdrachtgever vergoedt de door Adviseur over de Opdracht verschuldigde omzetbelasting.

Artikel 39. Bepaling van Advieskosten

1. Partijen stellen het Honorarium, de Toezichtkosten en Bijkomende kosten vast op een van de hieronder vermelde wijzen of een combinatie daarvan:
 - a. als percentage van de Uitvoeringskosten;
 - b. op basis van bestede tijd;
 - c. een vast bedrag;
 - d. naar enige andere overeengekomen maatstaf.

Artikel 40. Berekening als een percentage van de Uitvoeringskosten

1. In de Fasen voorafgaand aan prijs- en contractvorming worden de Advieskosten berekend op basis van een door Adviseur gemaakte of door hem geaccepteerde raming van de Uitvoeringskosten voor die Fasen. De definitieve Advieskosten worden bepaald zodra de begroting behorend bij de Fase technisch ontwerp/bestek is gemaakt en door Opdrachtgever goedgekeurd.
2. Vanaf de prijs- en contractvorming worden de Advieskosten bij de uitvoering van het Object berekend op basis van de definitieve Uitvoeringskosten. Berekening vindt plaats aan de hand van de aanneemsom die de uitvoerende Participanten in rekening brengen, vermeerderd met het saldo van meer- en minderwerk.
3. Opdrachtgever verstrekt Adviseur de benodigde gegevens over de Uitvoeringskosten om de Advieskosten juist te kunnen berekenen.
4. De Uitvoeringskosten omvatten ook de waarde van door of vanwege Opdrachtgever te leveren of ter beschikking te stellen materialen en onderdelen voor het Object, inclusief overige kosten die gemoeid zijn met deze leveringen of terbeschikkingstellingen.
5. Tot de Uitvoeringskosten als grondslag voor de Advieskosten worden mede gerekend het saldo van de verrekening van wijzigingen van lonen en sociale lasten en van wijzigingen van prijzen, huren en vrachten of, indien deze verrekening door betaling van een afkoopsom is uitgesloten, deze afkoopsom.
6. Indien de Opdracht beëindigd of het Object niet gerealiseerd wordt, dan worden de definitieve Advieskosten met inachtneming van het bepaalde in lid 1 bepaald op basis van de in de Opdracht overeengekomen taakstellende Uitvoeringskosten of, indien dat niet het geval is, op basis van de laatste door Adviseur gemaakte of door hem geaccepteerde raming of begroting.

Artikel 41. Berekening op basis van bestede tijd

1. Partijen leggen de in rekening te brengen tarieven schriftelijk vast, voor alle bij de Opdracht in te zetten functiegroepen of medewerkers. Indien vastgelegde tarieven slechts voor een bepaalde periode gelden, overlegt Adviseur tijdig met Opdrachtgever over eventuele bijstelling van de tarieven na die periode.
2. Onder bestede tijd wordt verstaan het totaal van alle tijd die is besteed aan het vervullen van de Opdracht, reistijd daaronder niet inbegrepen, tenzij anders overeengekomen.

Artikel 42. Vaststelling van het bedrag

Het vaste bedrag voor de Advieskosten geldt uitsluitend voor de vergoeding van de nauwkeurig in de Opdracht vermelde omvang en duur van de werkzaamheden.

Artikel 43. Advieskosten in geval van aanpassingen en wijzigingen

1. Aanpassingen en wijzigingen in de Opdracht en Advieskosten geschieden na een schriftelijke bevestiging van Opdrachtgever. Adviseur dient een verzoek tot aanpassing van de Advieskosten deugdelijk te onderbouwen met vermelding van relevante gewijzigde hoeveelheden, tarieven en overige gewijzigde kosten.
2. Indien de aanpassingen en wijzigingen het gevolg zijn van een Toerekenbare tekortkoming van Adviseur, vergoedt Opdrachtgever uitsluitend de Advieskosten voor zover hieraan werkzaamheden ten grondslag liggen die ook bij een juiste uitvoering van de Opdracht noodzakelijk zouden zijn geweest.

Artikel 44. Betaling van de Advieskosten

1. Opdrachtgever betaalt de Advieskosten op declaratie van Adviseur. Adviseur declareert volgens een overeengekomen betaalschema. Indien geen betaalschema overeengekomen, declareert Adviseur in maandelijkse termijnen naar rato van de voortgang van de werkzaamheden.
2. Adviseur kan een einddeclaratie indienen zodra zijn werkzaamheden zijn voltooid, of op de dag waarop de Opdracht volgens het bepaalde in artikel 19 is beëindigd.
3. De declaratie van Adviseur is gespecificeerd en wordt op verzoek van Opdrachtgever van de nodige bewijsstukken voorzien.
4. Opdrachtgever betaalt het gedeclareerde bedrag binnen 30 dagen na ontvangst van de betreffende declaratie, tenzij Partijen een andere betaaltermijn overeenkomen en deze termijn verenigbaar is met het bepaalde in de Wet tegengaan van onredelijk lange betaaltermijnen.
5. Indien Opdrachtgever de juistheid van een declaratie – of een gedeelte daarvan – betwist, betaalt hij het niet-betwiste gedeelte wel tijdig. Betwisting van een declaratie geschiedt schriftelijk en gemotiveerd binnen de betaaltermijn. Blijkt de betwiste declaratie – of het betwiste gedeelte – alsnog verschuldigd, dan wordt de door Opdrachtgever verschuldigde wettelijke rente berekend vanaf de dag waarop de betaling uiterlijk had behoren te geschieden.
6. Verricht Opdrachtgever de ingevolge de Opdracht verschuldigde betaling niet tijdig en is de vertraging niet het gevolg van een aan Adviseur toe te rekenen omstandigheid, dan is Opdrachtgever zonder nadere ingebrekestelling in verzuim en kan Adviseur aanspraak maken op vergoeding van rente tegen het wettelijk rentepercentage met ingang van de dag volgend op de dag waarop de in lid 4 genoemde betaaltermijn verstreken is.
7. Voldoening van een verschuldigde betaling – of een gedeelte daarvan – strekt in de eerste plaats in mindering van de kosten, vervolgens in mindering van de verschenen rente en ten slotte in mindering van de verschuldigde betaling en lopende rente.
8. Alle werkelijk door Adviseur gemaakte onkosten om zijn declaratie te innen, zowel gerechtelijke als buitengerechtelijke kosten, komen voor rekening van Opdrachtgever.

Hoofdstuk I I. Toepasselijk recht, geschillen en vaststelling

Artikel 45. Toepasselijk recht

Op de Opdracht is het Nederlands recht van toepassing.

Artikel 46. Geschillen

1. Geschillen tussen Partijen, daaronder begrepen die welke slechts door een der Partijen als zodanig worden beschouwd, zullen zoveel mogelijk in goed overleg worden opgelost.
2. Indien Partijen in de Opdracht overeenkomen dat geschillenbeslechting plaatsvindt door arbitrage, worden alle geschillen tussen Partijen met betrekking tot de Opdracht – inclusief geschillen die slechts door een der Partijen als zodanig beschouwd worden - beslecht door arbitrage overeenkomstig het arbitragereglement van de Raad van Arbitrage in bouwgeschillen, zoals dat luidt op de dag waarop het geschil aanhangig wordt gemaakt.
3. Indien een onherroepelijk rechterlijk vonnis of uitspraak van het scheidsgerecht geheel of gedeeltelijk nietig wordt verklaard, kan ieder van de Partijen het geschil, voor zover het onbeslist is gebleven, opnieuw overeenkomstig dit artikel laten beslechten. De vordering vervalt wanneer zij later dan drie maanden na het onherroepelijk worden van het rechterlijk vonnis betreffende het nietig verklaren van het eerdere vonnis of uitspraak, aanhangig wordt gemaakt. Degene die als arbiter of secretaris aan de nietig verklaarde uitspraak heeft meegewerkt, zal aan de nieuwe behandeling niet mogen meewerken.
4. In afwijking van het bepaalde in lid 2 staat het de eisende Partij vrij een geschil dat valt binnen de competentie van de rechtbank, sector kanton, bij deze aanhangig te maken.

Artikel 47. Vaststelling en depot

De Rechtsverhouding Opdrachtgever – Architect, Ingenieur en Adviseur De verNieuwde Regeling 2022, welke verkort wordt aangehaald als 'DNR 2022', is op [..-.-.-.] gedeponeerd bij de griffie van de Rechtbank te Amsterdam onder nummer [.....].

Bijlage I. Specificatie van de Opdracht

De opdrachtspecificatie besteedt bij voorkeur aandacht aan de volgende zaken:

- a. de inhoud en omvang van de werkzaamheden van Adviseur;
- b. de gegevens die Opdrachtgever aan Adviseur verstrekt, inclusief een indicatie wanneer welke gegevens beschikbaar zijn;
- c. welke Derden-adviseurs Opdrachtgever inschakelt en welke werkzaamheden zij uitvoeren;
- d. het tijdschema waarbinnen Adviseur (delen van) de Opdracht uitvoert;
- e. de eventuele fasering van de uitvoering van de Opdracht;
- f. de duur en omvang van een eventuele bevoegdheid van Adviseur om Opdrachtgever te vertegenwoordigen;
- g. het aanwijzen van een vertegenwoordiger van Opdrachtgever ter zake de Opdracht, inclusief beschrijving van de omvang van zijn vertegenwoordigingsbevoegdheid;
- h. de vraag met welke bijzondere publiek- en privaatrechtelijke regelgeving rekening gehouden moet worden en welke verplichtingen Adviseur in dit verband op zich neemt;
- i. de wijze waarop de kwaliteitszorg eventueel wordt geregeld;
- j. het taakstellende bedrag aan Uitvoeringskosten dat met de uitvoering van het Object gemoeid mag zijn;
- k. de wijze waarop de Advieskosten worden bepaald en welk gedeelte daarvan per Fase gefactureerd wordt;
- l. een raming van de Advieskosten uitgesplitst naar Fasen;
- m. of en zo ja hoe, tariefwijzigingen en indexeringen van de Advieskosten worden toegepast;
- n. de aard en omvang van de Bijkomende kosten;
- o. de wijze en eventueel frequentie van informatieoverdracht en overleg tussen Adviseur en Opdrachtgever en eventueel Derden-adviseurs;
- p. specificatie van de Documenten die Adviseur aan Opdrachtgever en eventueel derden moet verstrekken en welke voorwaarden daarbij gelden;
- q. de werkzaamheden, waarvoor de verzekering wordt afgesloten;
- r. de omvang van de schadevergoeding;
- s. de toepasselijkheid van de wettelijke handelsrente in de zin van artikelen 6:119a en 6:119b van het Burgerlijk Wetboek;
- t. de wijze waarop Partijen omgaan met onderwerpen die tijdens de totstandkoming van de Opdracht nog niet vast staan;
- u. de wijze waarop omgevingsveiligheid geborgd wordt en wie daarvoor verantwoordelijk is.

In de praktijk komt de opdrachtspecificatie op verschillende wijzen tot stand. Het initiatief kan bij beide Partijen liggen. Een publieke Opdrachtgever zet zijn Opdracht vaak in de markt met een Offerteaanvraag. Dan is de opdrachtspecificatie onderdeel van de Offerteaanvraag en is het aan Adviseur om een passende Offerte te doen. De andere kant van het spectrum is de situatie waarin Opdrachtgever Adviseur vraagt een Offerte uit te brengen op basis van een oriënterend gesprek. Dan is het Adviseur die de Opdracht specificeert in zijn Offerte.

Soms is de opdrachtspecificatie in de Offerteaanvraag onduidelijk of onvolledig of beschikt Adviseur over onvoldoende gegevens om een deugdelijke opdrachtspecificatie in de Offerte op te nemen. Dan is een proactieve houding van Partijen gewenst. Adviseur kan vragen stellen, zodat Opdrachtgever de Offerteaanvraag of de verstrekte informatie voor de Offerte kan verduidelijken of aanvullen. Uiteraard is het dan wel van belang dat Opdrachtgever adequaat reageert op deze vragen. Indien de benodigde informatie ontbreekt kan Adviseur Opdrachtgever adviseren om eerst een vooronderzoek te verrichten. Uiteraard kan de nadere uitwerking van de opdrachtspecificatie ook onderdeel van de Opdracht worden.

Uitgave

Bizob

Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant
Deken Frankenstraat 3
5688 AK Oirschot
www.bizob.nl

BNA

Koninklijke Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst
Bond van Nederlandse Architecten
Jollemanhof 14
Postbus 19606
1000 GP Amsterdam
T 020 555 36 66
bnabna.nl
www.bna.nl

Koninklijke NLIingenieurs

Branchevereniging van advies-, management- en ingenieursbureaus
Bezuidenhoutseweg 12
2594 AV Den Haag
T 070 314 1868
info@NLingenieurs.nl
www.NLingenieurs.nl

MKB INFRA

De Smalle Zijde 20A
3903 LP Veenendaal
secretariaat@mkb-infra.nl
www.mkb-infra.nl

Nevi

Nederlandse Vereniging voor Inkoopmanagement
Arnhemse Bovenweg 160
3708 AH Zeist
T 088 3300700
www.nevi.nl

Auteurs en redactie

Michel Geertse
Ton van Geijlswijk
Hub Keulen
Meriam de Koning
Desirée van Laerhoven
Arnoud Willemsen

Vormgeving en opmaak

Hub Keulen

© Bizob, BNA, Koninklijke NLIingenieurs, MKB INFRA, Nevi

Het staat een ieder vrij de DNR 2022 te gebruiken bij het aangaan van overeenkomsten.

Eerste druk 2022, **ISBN xxxxxxxxx**